

Praxe studentů technického učiliště Malongwe

Kateřina Karásková 1.10.2010

Technické učiliště sv. Karla Lwangy v Malongwe letos poprvé zorganizovalo pro studenty posledních ročníků tříměsíční praxi v moderních firmách ve městech. Praxe proběhla od června do konce srpna. Během září se studenti vrátili zpět do školy. V listopadu je čekají závěrečné celostátní zkoušky, při kterých by měli zúročit vše, co se během dvouletého kurzu a tříměsíční praxe naučili.

Praxi absolvovalo 43 studentů - 8 zedníků, 18 automechaniků, 8 švadlen a 1 krejčí, 6 elektrikářů a elektrikářek a 2 tesaři/stolaři. Studenti, vyzbrojeni pracovním overalem, základním náradím a 50 000 Ush (asi 500 Kč) na jídlo, vykročili plni entusiasmu vstříc novému dobrodružství do šesti různých firem a garáží ve městech Jinja a Lugazi.

O své zážitky a zkušenosti se nyní podělí sedm z nich.

Fred Muzei při praktikách ve škole.

22 letý **Fred Muzei** pochází z male rybářské vesničky Busagazi na břehu Viktoriia jezera. Fred zastával dva roky funkci prezidenta studentské rady technického učiliště. Studuje poslední ročník dvuletého oboru automechanik..

Frede, kde jsi byl na praxi?

Byl jsem ve městě Jinja v KITAA Motors, což je velká garáž, kde se opravují různé druhy aut. Opravovali jsme i auta známých organizací jako je například Červený Kříž. Pracovníci garáže jsou velmi šikovní a mají spoustu zkušeností.

Jak praxe probíhala?

Garáž byla obrovská, proto jsem pracovali hlavně uvnitř. Bylo nás celkem 16 studentů, 11 z našeho učiliště. Měli jsme 7 instruktorů, kteří byli velmi přátelští a hodně nám pomáhali. Rozdělili nás na skupiny a přidělili každému instruktorovi. S ním jsme každý den dělali jinou práci například jsme opravovali motory, brzdy, řadící páky, převodovky, naučili jsme se svářet a vyklepávat plechy, sprejovat je a mnoho dalších zajímavých věcí.

Jak vypadali tvoje pracovní a volné dny?

Bydleli jsme asi 3 km od garáže. Vstávali jsme v šest ráno, nasnídali se a šli do práce. Pracovali jsme od osmi. Nejdříve jsme pů hodiny uklízeli a pak se dali do práce. Končili jsem kolem páté až šesté hodiny večer, podle toho kolik jsme měli práce. V sobotu jsme si většinou prali prádlo a v neděli šli do kostela.

Jak jste se během praxe stravovali?

Od školy jsem dostali každý 50,000 Ushs (asi 500 Kč) na tři měsíce. Nás pět, kteří jsme bydleli společně, se složilo dohromady. Nakoupili jsme pytel kukuřičné mouky a malé sušené rybičky. Z toho jsme si vařili večeři. Oběd jsme si zaplatili v malé jídelně kousek od garáže. Jedli jsme tam kukuřičnou kaši posho, rýži, banánovou kaši matooke, fazole a někdy i maso.

Co bylo na praxi nejtěžší?

První měsíc byl těžký, ve městě je všechno drahé, nikoho jsme neznali a neměli jsme tu žádné kamarády. Navíc u nás na vesnici nás straší, že města jsou plná zlodějů a vrahů. To se naštěstí nepotvrdilo.

Co jsi se na praxi naučil?

Kromě nových praktických dovedností ve svém oboru jsem se naučil také šetřit a družít se s lidmi, které neznám. Velkou inspirací byl pro mě manažer garáže, který nám vysvětlil, že začínal stejně jako my, ale díky tvrdé práci se vypracoval až na manažera. Hodně jsem se také naučil v jednání se zákazníky zvláště s těmi problematickými.

Co bys jednou chtěl dokázat?

Jednou bych si rád otevřel vlastní garáž u nás na vesnici v Busagazi, žádná tam totiž není.

Keefa Kangawo vytváří ve škole stavební model.

Keefovi Kangawo je 22 let. Pochází z vesnice Lugasa vzdálené necelých 5 km od Malongwe. Studuje poslední ročník dvouletého oboru zedník.

Keefo, kde jsi byl na stáži?

Byl jsem ve stavební firmě Palm Building Contractors ve městě Jinja. Firma je dost velká. Během mé praxe měla rozpracováno 6 různých staveb v Jinje a jejím okolí.

Co všechno jste během praxe dělali?

V průběhu tří měsíců jsme pracovali na všech šesti stavbách. Stavěli jsme šestipatrový hotel,

kteří patří distriktnímu komisaři, luxusní několika patrový rezidenční dům pro manažera firmy Bidco, která vyrábí rostlinný olej a další. Pracovní dobu jsme měli od pondělí do soboty, začínali jsme v sedm ráno a končili v pět večer. Ve firmě nás pracovali z našeho učiliště osm.

Co se ti na praxi nejvíce líbilo?

Inženýr, který tuto stavební firmu vlastní, s námi jednal jako se sobě rovnými dospělými lidmi. Hodně jsme se od něho naučili.

Dostávali jsme 40 000 Ushs měsíčně (asi 400 Kč) a oběd. Inženýr byl s naší prací spokojený, a proto nám ještě každému na konci přidal 10 000 Ushs (asi 100 Kč) jako bonus.

Co se týče práce nejvíce mě bavila stavba schodů v šestipatrovém hotelu. Načili jsme se také pracovat s různými mašinami jako je třeba míchačka, kompresor, lis a také ovládat jeřáb.

Měli jste během praxe nějaké problémy?

Pro některé studenty byl problémem jazyk. Já pocházím z kmene Lusaga, stejně jako zaměstnanci stavební firmy, proto jsem ostatním studentům ze začátku překládal než začali pochyťovat slovíčka. Problém byl však celkem rychle překonán, protože jazyk lusoga se velmi podobá lugandě, rodnému jazyku mých kamarádů ze školy.

Jak jste bydleli a co jste jedli?

Každý den jsme chodili do práce asi 3 km z místa, kde jsme byli ubytováni. Měli jsme štěstí. V našem domě byla elektřina a voda zdarma. Majitel si nás oblíbil a dokonce nám dovolil dívat se u něj doma na zápasy z mistrovství světa ve fotbale.

Oběd jsme dostávali v práci. Na večeri jsme se složili. Nakoupili jsme hrnce, dřevěné uhlí a vařič, pytel kukuřičné mouky, malé sušené rybičky, olej a koření kari a vařili si. S penězi jsme bez problémů vystačili.

Jaké jsou tvoje plány do budoucna?

Dostal jsem od inženýra nabídku vrátit se do firmy po dokončení studií jako zaměstnanec. Rád této nabídky využiju, moc se mi tam líbilo. Rozhodně bych naši školu doporučil posílat studenty na praxi právě do této firmy i v budoucnu. Byla to fakt skvělá zkušenost.

V budoucnu bych rád pokračoval na univerzitě. Mým snem je umět vytvořit architektonický plán. Chci se stát architektem.

Regina Katushabe při instalaci elektřiny v nových třídách.

*24letá **Regina Katushabe** pochází z distriktu Kayunga. Má sedm mladších sourozenců. 19ti letý **David Kinene** se narodil ve vesnici Nyenga. Oba studují poslední ročník dvypouletého oboru elektrikář.*

Kde jste byli na praxi?

Oba jsme byli v Kakira Sugar company ve vesnici Kakira u Jinji. Je to obrovská společnost, která zpracovává cukrovou třtinu a produkuje cukr. Zaměstnává 7500 lidí, kterým poskytuje ubytování, ošetření ve vlastní

nemocnici, kvalitní školy pro jejich děti a mnoho dalšího. Jsou výborně vybaveni a mají profesionální technický personál. Praxe pro studenty je skvěle zorganizovaná.

Co jste během praxe dělali?

V elektrickém oddělení nás bylo celkem deset praktikantů, z naší školy jsme byli my dva. Pracovali jsme od osmi ráno do čtvrt na šest večer. Od pondělí do pátku. Opravovali jsme stroje, klimatizace a lednice,

generátory, tranformátory, instalovali jsme elektřinu v domácnostech, opravovali motory, převíjeli a podobně. Také jsme se naučili lést na elektrické sloupy.

Psali jsme take týdenní zprávy, které jsme potom na konci praxe shrnuli do závěrečné zprávy. Učili jsme se, jak se taková zpráva správně píše. Manažer praxí, který přednáší na Univerzitě Makerere, na nás velmi přísný. Někdy jsem museli zprávu několikrát přepisovat než jsme to napsali správně. Závěrečná zpráva se také musela napsat na počítači, vytisknout a svázat do knihy. Teď jsme ale na své zprávy velmi pyšní.

Co vám dělalo největší problem?

Určitě jazyková bariéra. Pracovníci mluvili svahilsky, neuměli lugandsky ani anglicky.

Regina: Já jsem ze začátku moc nemluvila, jen jsem se rozhlížela, ale časem jsem si našla kamarády.

Jak jste volný čas?

Regina: Když jsme měli volno, byla jsem doma a psala týdenní zprávu nebo jsem chodila do Jinji. Měli jsme také k dispozici knihovnu.

David: Ve volném čase jsem hrával fotbal, volejbal anebo zpíval v kostele.

Kde jste bydleli a co jste jedli?

Regina: V Kakiře nás bylo šest z naší školy. Já jsem byla jediná holka, ale nijak mi to nevadilo. S klukama jsme si spravedlivě rozdělili povinnosti. Každý den jeden z nás připravoval snídani a vařil večeri. Do práce jsme to měli jen pět minut. Bydleli jsme v domě jednoho zaměstnance. Ráno jsme vstávali v šest, společně vypili čaj nebo snědli kukuřičnou kaši. Oběd jsme dostávali v práci. Platili nám 52 000 Ushs (520 Kč měsíčně), což nebylo špatné.

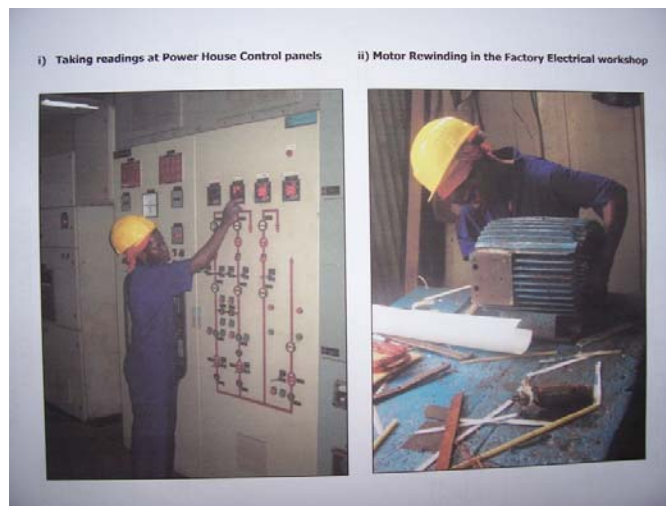
David: Já jsem byl vedoucím skupiny. Na začátku jsme dali peníze do hromady a připravili rozpočet. Mysleli jsme i na nemoci, a tak když jeden z našich kamarádu onemocněl, postarali jsme se o něho a obstarali mu potřebné léky. Mám to z Jinji jen kousek domů do mojí vesnice, a tak jsem tam zaskočil pro nějaké zásoby jídla.

Jaké jsou vaše plány do budoucna?

Regina: V budoucnu bych se chtěla věnovat instalaci elektřiny v domácnostech, to je to, co mě baví. David: Zajímá mě výroba elektřiny a rád bych pokračoval ve svém vzdělání na univerzitě.

David Kinene při praktikách ve škole.

Regina Katushabe během praxe v Kakira Sugar Company.

Anthony Mbogo pracuje na lavicích pro střední školu Lweru.

19letý Anthony Mbogo z vesnice Nyenga studuje poslední ročník dvouletého oboru tesař/stolař.

Anthony, kde jsi byl na praxi ty?

Já jsem byl také vybrán do Kakira Sugar Company, pracoval jsem v oddělení tesařů/stolařů. Společnost byla výborně vybavena moderními stroji a nářadím.

Co jsi během praxe dělal?

Vyráběli jsme hlavně nábytek, ale také třeba střešní konstrukce či dvevní rámy.

Byli jsme tam jenom dva praktikanti, můj

spolužák a já. Pracovali jsme jak v rámci společnosti tak i externě.

Co jsi se během praxe naučil?

Naučil jsem se trochu svahilsky, používat nejrůznější stroje a také psát zprávy. V tom na nás byli hodně přísní. Nejvíc měla bavila výroba nábytku. Nábytek hodně vyrábíme i ve škole, ale ve firmě používali nejrůznější stroje, se kterými jsem nikdy předtím nepracoval, a které práci hodně ulehčovali.

Jaké jsou tvé plány do budoucna?

Po skončení školy se vrátím do Kakira Sugar Company, nabídli mi zaměstnání. Vystudovaných tesařů je v Ugandě málo. Můj nadřízený byl velmi spokojený s mojí prací.

Jednou bych si rád zařídil vlastní dínu, asi nejspíš u nás na vesnici v Nyenze.

Leticia Namatovu při šití uniforem ve škole.

Leticia Namatovu se narodila před dvaceti lety ve vesnici Kizigo. Annet Nanseera je devatenáct a pochází z Najji. Obě studují poslední ročník dvouletého oboru švadlena/krejčí.

Kde jste byli na praxi vy?

Leticia: Já byla ve větší krejčovské dílně Ndyanabo Tailoring Workshop v Lugazi společně s dalšími třemi spolužačkami.

Annet: Já byla také v Lugazi ale pro změnu v malé krejčovské dílně Maama Eva Beauty Shop se třemi spolužačkami a jedním spolužákem. Dílnu vlastní manželský pár.

Mama Eva je švadlena a její manžel krejčí. Zaměřují se jak na pánské tak i dámské oblečení.

Jak vypadal váš pracovní den?

Leticia: Ráno jsme se budily velmi brzy, uvařili jsme si čaj nebo kukuřičnou kaši. Dílny byly asi patnáct minut od našeho domu. Práci jsme začínaly v osm ráno a končili ve čtyři nebo v pět od pátku do soboty. Práce byla pořád, dílna vždy měla nějakou novou zakázku.

Co vám praxe dala?

Leticia: Našla jsem si nové kamarády z naší dílny. Naučila jsem se různé modní styly sukní, blůzy, kalhoty a košile, našívání kapes a límců.

Annet: Já se naučila nigerijský styl, panelové sukně, rybí sukně, kostýmy, kabáty, dlouhé kalhoty a košile. Kromě toho už také umím používat nové moderní šicí stroje. Šili jsme také školní uniformy. Pro sebe jsem si ušila šaty v nigerijském stylu.

Annet Nanseera pozuje ve vlastnoručně ušitých nigerijských šatech.

Jak jste hospodařily s penězi?

Na praxi v Lugayi nás bylo celkem devět, daly jsme peníze dohromady a společně nakoupily pytel rýže, dřevěné uhlí, hrnec a vařič. Rýži jsme vařily společně, omačky jsme si obstarávala každá zvlášť na trhu. Ze začátku jsme si vodu musely kupovat, ale později nám jeden známý ukázal, kde se dá sehnat voda zdarma. Po dvou měsících nám peníze došly, vyřešily jsme to tak, že každý z nás dojel domů pro zásoby jídla.

Jaké máte plány do budoucna?

Leticia: Až získám dost zkušeností, zařídím si svoji vlastní dílnu.

Annet: Dílna mi nabídla, abych se k nim vrátila až dokončím školu a pracovala u nich. Určitě této příležitosti využiju, potřebuji získat další zkušenosti. Jednou bych chtěla mít vlastní krejčovskou dílnu a navrhovat nové modní oblečení.

Studenti si během praxe nejen zlepšili svoje technické dovednosti, rozšířili teoretické znalosti a seznámili se s novými stroji a moderními technologiemi, ale naučili se také další užitečné věci například jak jednat se zákazníky, psát zprávy, plánovat, žít ve skupině a postarat se sám o sebe. Někteří instruktoři se stali pro studenty nejen přáteli ale i životními vzory. Studenti jsou nyní sebedovědomější. Vědí, že mají schopnosti, které zaměstnavatelé hledají a že se v životě neztratí. Vyrovnali se studentům z větších a zavedenějších technických učilišť škol i univerzit.

Ohlasy firem byly také velmi pozitivní, některé dokonce nabídky studentům zaměstnanání a všechny by chtěly pokračovat ve spolupráci s naším učilištěm i v budoucnu.

Škola odvedla svoji práci a studenty vybavila doživotní praktickými dovednostmi i komplexními znalostmi teoretickými. Nyní už záleží jen na studentech samotných, jak s nimi naloží. Všem studentům přejeme

hodně štěstí při listopadových závěrečných zkouškách a doufáme, že najdou odpovídající uplatnění v dalším životě.